

V KLÍČOVÉM UTKÁNÍ s Dambořicemi, fotbalisté Uhřic zvítězili 1 : 0. Zápas se hrál na domácí půdě. Uhřice měly od začátku jasnou převahu. Hráči tohoto Sportovního klubu technicky i fyzicky převyšovali Dambořické. Snímky dokumentují dramaticklost a také vyšší kvalitu domácích. Jinými slovy: Dambořice si z Lednice odnesly porážku. Zřejmě ji nesou dost špatně.

0 výsledcích v novém ročníku soutěží rozhodne kvalita

Do nového ročníku fotbalových soutěží byly přihlášeny dvě družstva. Žáci budou hrát okresní soutěž, skupinu A. Mužstvo dospělých pak okresní přebor. Pro fotbal v Uhřicích to znamená zajistit dostatečně silné kádry v obou družstvech. O výsledcích konečnou rozhodne právě kvalita hráčů.

MUŽSTVO DOSPĚLÝCH se po několika sezónách vrátilo do okresního přeboru. Fotbalisté z Uhřic postoupili z druhého místa; postup proto SK musel zaplatit. Rozhodli jsme se tak po důkladném zvážení situace. Byl tak respektován požadavek hráčů a především sportovní veřejnosti.

Úkolem číslo jedna bylo ještě před soutěží zajistit dostatečně silný hráčský kádr. To se v zásadě podařilo. A to i přesto, že úvodní utkání soutěže postihlo několik zranění a dovolených. Výsledek je ten, že první mužstvo ještě nena-stoupilo kompletní. Přes všechny tyto problémy, lze konstatovat: Úvod byl zvládnut. K dobrým výkonům je ale kromě vysoké výkonnosti hráčů třeba, aby byla přízeň publika. Rád bych všechny pozval na další utkání.

SPORTOVNÍ KLUB (SK) čekají rekonstrukce a opravy šaten. Jinými slovy: SK připravuje renovaci

sociálního zařízení. Je to nutné, protože nevyhovuje. Jeví se též nezbytné vybudovat na hřišti závlahový systém. Nutné bude též koupit novou sekačku.

úkoly z řady dalších. Rádi bychom tímto oslovili podnikatele v obci a požádali je o spolupráci se Sportovním klubem.

ZDENĚK MALEŇÁK

To jsou, stručně vyjádřeno, hlavní

DOMÁCÍ SE DOSTALI před soupeřovu branku. Úspěch, v podobě vstřeleného gólu na sebe nenechal dlouho čekat. Obráncům Dambořic se nepodařilo útočící zastavit. Inkasovali tak branku, kterou z přihrávky Valihracha, dal Diváček. Jedinou v celém utkání. Ale i to stačilo k vítězství domácích Uhřic.

Fotoreportáž na 8. straně: LUKÁŠ TESAŘÍK

Uhřice i další sídla vlastnil rod Lichtenštejnů

Uhřice, Ždánicko, část Vyškovska i další sídla vlastnili Lichtenštejnové. Rod, původem z rakouského Štýrska, se stal nejmocnějším a nejbohatším na Moravě. Jeho državy se rozrostly po bitvě na Bílé hoře (1620). Zasloužili se o to bratři Karel (1569-1627), Maxmilián (1578-1643) a Gundakar (?-1658). Stáli na straně Habsburků. Např. v lichtenštejnském archivu ve Vaduzu je záznam, kdy císař Ferdinand II. (1578-1634) podstoupil knížeti

Maxmiliánovi 20 vesnic, nacházejících se ve ždánickém panství. Z pozdějších majitelů dominia např. vynikl Josef Václav (1696-1772). Působil jako organizátor rakouského dělostřelectva a diplomat; byl v Berlíně a v letech 1737-1741 ve Versailles. V roce 1745 se stal maršálkem a krátce poté porazil Francouze u Placenze (1746). Ve Ždánicích se zasadil o vybudování fary u kostela Panny Marie. Kniže Alois I. Josef (statky spravoval 1781-

1805) kromě staveb v Lednici, zase opravil zámek ve Ždánicích. V tomto místě též zřídil hospodářský inspektorát pro břeclavské, bučovické, lednické, uherskoostrožské a pozoričské panství. Kromě toho kníže Alois z Lichtenštejna rozhodl v roce 1792 založit Karlín. Učinil tak kvůli značné rozloze statku v Násedlovicích. Před rozpadem monarchie (1918) za Jana II. (1840-1929) Lichtenštejnové vlastnili 187 dvorů; z nich si kníže ponechal asi 50,

zbývajících pronajal. V Uhřicích byl nájemcem E. Seidl (1854-1934). Rod obhospodařoval kolem 184 tisíc hektarů půdy. Jen na Moravě to bylo 92 000 hektarů lesů 18 000 hektarů polí; nacházely se v katastru 350 obcí. Ještě za první republiky měli Lichtenštejnové na Moravě 22 zámků. Původně, od konce 14. století, sídlili ve Valticích; drželi též Lednici.

(red)

Zpravodaj Uhřic • Vydává Zastupitelstvo obce Uhřice • Řídí redakční rada, předseda Zdeněk Knesl • Redaktor: dr. Oldřich Bílovský • Povoleno Ministerstvem kultury ČR dne 4. 4. 2003, pod evidenčním číslem MK ČR E 14400 • Inzerce přijímá: Obecní úřad PSČ 696 34 Uhřice, tel. 518 631 630
Tisk: Obec Uhřice • Sazba: František Majer - <http://fm.ic.cz>, tel. 608 406 680

Zpravodaj Uhřic

www.uhrice.cz ■ e-mail: starosta@uhrice.cz
Pečeť obce z roku 1764

Vydává zastupitelstvo obce ■ číslo 3 ■ ročník VI. ■ vyšlo 29. 9. 2008

Poslední dopis
strana 3

Lanýže v lese
strana 6

Tragické dny
strana 7

Varhany v kostele
příloha

Starosta Knesl: Zastupitelstvo chce zlepšit podmínky pro život v obci

Aquapark bude vyžadovat solární ohřev vody

V posledních letech byla v obci uvedena do provozu zařízení zlepšující podmínky pro život lidí. Patří mezi ně např. rekonstruované komunikace, nové chodníky. Letos

v srpnu k nim přibyl aquapark. Na jeho provoz i další možnosti využití, směřovaly též otázky v pravidelném rozhovoru se starostou Zdeňkem Kneslem.

▲ Jak bys aquapark charakterizoval?

Je to především nadstandardní zařízení. Patří mu i další prvenství:

stal se největší investicí v historii Uhřic.

▲ Na kolik korun se vším všudy přišel?

...pokračování na str. 2

PŘEDEVŠÍM PRO PRVNÁKY bylo zahájení nového školního roku velkou slavností. Do lavic s nimi v tento den zasedli i někteří rodiče.

Foto: LUKÁŠ TESAŘÍK

Další školní rok zahájen

Nový školní rok byl letos zahájen v pondělí 1. září. Na cestu školákům vyhrával obecní rozhlas. Prvníáci byli přivítáni už na schodech, kde je čekali starší kamarádi.

Na zahájení promluvila ředitelka Mgr. Marcela Procházková. Přivítala děti, rodiče i pracovníky školy. Potom je seznámila s tím, co je čeká. Slavnosti se zúčastnil též místostarosta Zdeněk Maleňák; prvňákům předal drobné dárky. Na zahájení přišli v hojném počtu rodiče.

(mp)

Při otevření nového aquaparku přšelo štěstí

Při otevření aquaparku přšelo štěstí. Koupaliště za 39 miliónů korun bylo veřejnosti předáno v pátek 15. srpna. Bylo ale v provozu ještě před oficiálním zahájením. Dopoledne koupajícím počasí přálo, takže bazén se postupně zaplňoval domácími i zájemci z okolí. Pochvalovali si především atrakce. Slavnost začala odpoledne a v podobě deštových kapek, padalo na nové koupaliště štěstí. Starosta Zdeněk Knesl při ní označil aquapark za největší investici v historii vesnice. Podařilo se ji zvládnout za rok, byla uhrazena bez půjčky a úvěru. Nachází se v prostoru, kde v první polovině 30. let 20. století byl vyhlouben rybník. Později, na začátku 60. let téhož století bylo v území vybudováno koupaliště. Ve

své době na solidní úrovni. Proto bylo hojně navštěvováno domácími i lidmi z okolních obcí. Pomohlo vytvořit tradici. K jejímu udržení přispělo i hezké okolí, rámované lesy a stráněmi. Také proto byl na tomto místě vybudován aquapark. Tvoří ho hlavní bazén a dětské brouzdaliště. Areál byl vybaven zvedacím zařízením pro přístup imobilních osob do bazénu. Má provozní budovu se sprchami, převlékacími boxy, bufetem a záchody. Součástí je též technologický objekt se strojovnou. Kapacita zařízení jako sportovního, zábavního i společenského střediska pro obec i okolí, je 500 osob. (bi)

(Další informace k provozu aquaparku na straně 7.)

SLAVNOSTNÍ OTEVŘENÍ AQUAPARKU provázal déšť. Ani jeho kapky nic neubraly na slavnostním rázu zahájení provozu. V úvodu promluvil o budování a významu koupaliště pro Uhřice starosta Zdeněk Knesl. Zúčastnili se též pozvaní hosté.

Foto: LUKÁŠ TESAŘÍK

...pokračování ze str. 1

S parkovištěm a prodloužením komunikací stál více než 40 miliónů korun. Je to značná částka, ale zřejmě se vyplatí.

▲ **Z čeho vychází?**

Z ohlasů ve veřejnosti. Zatím jsem se nesetkal s negativní reakcí. Lidé, a mezi nimi i starší generace si pochvaluje, že nebyla porušena tradice Uhřic, kde už v minulosti bylo vždy koupaliště. Navíc, a to je podstatné, vesnice se tak stala atraktivnější pro mladé. Kromě místních, a to je zřejmé, areál navštěvují lidé z blízkého i vzdálenějšího okolí. Neznám v regionu sídlo s počtem obyvatel odpovídající Uhřicím, aby mělo zařízení na takové úrovni.

▲ **Letos byla sezóna, vzhledem k tomu, že plovárna byla dokončena až v srpnu, krátká. Jsou úvahy o jejím prodloužení?**

Bude předloženo zastupitelstvu, aby byl areál aqauparku doplněn o solární kolektory. Cílem je ohřát vodu v bazénech a prodloužit sezónu koupání. Technicky i finančně je to možné. Tedy i zvládnutelné. Sezóna by se tak mohla prodloužit zhruba od května do září.

▲ **V areálu je ještě nevyužitý krytý, řekněme středně velký bazén. Jsou v tomto směru nějaké záměry?**

Podobně jako o solárním ohřevu, musí o využití rozhodnout zastupitelstvo. Zatím, a to je skutečnost, krytý bazén není napojen na čistící a recyklační systém koupaliště. To chceme změnit. Pokud se tak stane, lze nevyužitou a zastřešenou nádrž využít. Např. pro výuku plavání rodičů s dětmi.

▲ **V aquaparku běží zkušební provoz. Kdy se počítá s jeho kolaudací?**

Za rok. Poté, kdy se prověří funkčnost. Je to nové zařízení, proto je ve zkušebním provozu. Vyskytly se též menší potíže. Byly odstraněny. Je ale nutné všechny agregáty a systémy důkladně odzkoušet.

▲ **Na Žabáku a ve Veselých se buduje občanská vybavenost. Co to znamená?**

Vybudovat komunikace, chodníky, vodu, plyn i elektřiku. Provádějící firma, Stavoiing Uhřice, vzešla z výběrového řízení. Nabídla nejlepší podmínky, tedy i cenu.

▲ **Jaká je?**

Veselé, kde se počítá se sedmi domy, 3,3 milióny korun, na Žabáku, kde má stát šest stavení, 3,8

investice, jejichž je vlastníkem, má hradit. Kolik to bude a kolik má stát rekonstrukce této části vozovky?

Obec bude platit chodníky a vybudování parkoviště. Zhruba dva milióny korun. Rozpočet na celou akci, a to zaplatí JMK, je více než 20 miliónů korun.

▲ **V předchozích rozhovorech jsme se zmínili též o lince na recyklaci stavební sutí v Janově dvoře. Co k tomu lze říci?**

TĚŽAŘI SE PO USKUTEČNĚNĚM geologickém průzkumu znovu vrátili na tzv. plošinu za kostelem. Postavená těžní věž svítí v noci nad Uhřicemi.

miliónu korun. Náklady hradí obec.

▲ **V tomto ještě dotaz: Kdy to má být hotovo?**

V srpnu příštího roku, tedy 2009.

▲ **Ve hře je stále rekonstrukce průtahu obcí. Jaká je v tomto směru situace?**

Zahájit se má, a to už bylo avizováno, na jaře příštího roku. V tomto směru bylo vydáno též územní rozhodnutí. Stavba a její náklady, včetně nového mostu u Žabáku, prošla schvalovacím řízením Jiho-moravského kraje (JMK).

▲ **Obec z toho vyšla dobře. Přesto**

Bylo vydáno územní rozhodnutí. Je ale nutno zajistit, vzhledem k nákladům, finanční krytí. Jedná se o téměř 10 miliónů korun.

▲ **Situace údajně není dobrá pokud jde o stav školní budovy. Jaké je východisko?**

Komplexně rekonstruovat a vybavit. K tomu potřebujeme nejméně 30 miliónů korun. Jeví se reálné je získat z evropských fondů. Až to bude aktuální, je na místě posoudit, jak by se a hlavně kde, učilo. Buď by obnova proběhla po etapách. V tom případě lze zajistit výuku v současných prostorách. Nebo, a to další varianta, školáci by se na určitou nezbytnou dobu vystěhovali. Vyučo-

valo by se v kulturním domě nebo v hasičce.

▲ **Ačkoliv se počítá s dotacemi např. z evropských fondů, většina akcí představuje značné prostředky. Bude na to?**

Zatím se jeví, že ano. Není tajemstvím, že prostředky plynou především z těžby ropy. V tomto směru je situace dobrá. Po geologickém průzkumu, začali těžaři vrtat na dvou místech; poblíž naftových nádrží v Paní hoře a v trati Čtvrtě za kostelem.

▲ **Od 28. června t.r. také v Uhřicích funguje integrovaný dopravní systém JMK (IDS JMK). Lidem se změny nelíbí. Jaké máš ty poznatky?**

Stejně. Obec shromáždila připomínky. Týkají se především autobusů do Brna, kdy lidé musejí chodit pěšky na Silničnou. Firmě Kordis JMK, spol. s r. o. byly zaslány konkrétní výhrady. V nich uvádíme, že návaznost přípojů z obce na linky do Brna a zpět, byla v minulosti zajištěna. Lidé v tomto byli spokojeni. To se změnilo. Na většinu linek musejí cestující chodit pěšky jako před nejméně 30 lety. Je to doslova sužující především pro starší ročníky, jezdící do Brna k lékaři. Závažnost věci dokresluje též petice občanů; má 80 podpisů. Snad poslední poznámku: Žádost - požadavky na úpravu jízdních řádů po zavedení IDS JMK v letošním roce, odešly 15. září tr. Z těchto důvodů nebyla podepsána smlouva na přispívání IDS z rozpočtu obce.

▲ **V rozhovoru jsi se několikrát odvolal na to, že záměr musí schválit zastupitelstvo. Jaká je v něm situace a atmosféra?**

Jednoznačně dělná. Zastupitelstvo se shoduje v potřebě vybudovat v obci kapacity pro zlepšení života lidí. V tomto směru nejsou rozpory. Snad se názory liší, a to je správné, v prioritách: Co je nutné dělat nejdříve, co potom. Zastupitelstvo čítá 15 členů; návrhy schválené a navržené radou akceptuje.

Zaznamenal OLDŘICH BÍLOVSKÝ

Přizpůsobit odjezdy a příjezdy, návaznost spojů, je záležitostí sestavovatele jízdních řádů. V tomto případě společnosti KORDIS JMK. Pokud si s tím neumí poradit, vzít v potaz, co existovalo, fungovalo, osvědčilo se, lze její existenci považovat za nadbytečnou.

(bí)

Rok 1938 byl předzvěstí tragických událostí

Rok 1938, končící osmičkou, byl předzvěstí tragických událostí. V neděli 12. června 1938 proběhly v Uhřicích volby. Do obecního zastupitelstva byli delegováni zástupci ze sedmi stran. František Ott (1887-1971) z lidové strany vystřídal republikána Josefa Čamlíka (1886-1971). Krátce před tím vydal říšský kancléř Adolf Hitler (1889-1945) podrobné válečné směrnice k útoku na Československo.

Situace vyvolala přípravy na obranu země. V Uhřicích byl vydán příkaz opravit studny, zatemnit okna a konat cvičení civilní obrany. Při strážní službě v obci se ve dne v noci, po dvou hodinách, střídali občané.

Ticho před bouří

V pátek 20. května toho roku byla vyhlášena částečná mobilizace. Na hranici odešel pouze jeden ročník záložníků, dále muži, sloužící u technických a speciálních oddílů. Záhy byli propuštěni domů. Deset dnů poté vydal Hitler podrobné válečné směrnice k útoku na Československo. Situace začínala být vážná; v zemi panovalo napětí, připomínající ticho před bouří. Na mezinárodní scéně bylo ale rušno.

V úterý 20. září, čtvrt roku po vyhlášené první mobilizaci, československá vláda odmítla požada-

vek odstoupit pohraniční území s více než 50 procenty německého obyvatelstva Říši. Po ultimativním požadavku vyslanců Francie a Anglie, příští den 21. září 1938, kabinet se žádostí obou velmocí vyslovil souhlas. Vzápětí, v pátek 23. září 1938, vláda vyhlásila mobilizaci. Situaci v Uhřicích popsala kronika: "Ve vesnici se ozýval nářek i zpěv. Lidé za poslední peníze nakupovali v obchodech mouku, cukr, sůl, mýdlo, petrolej. Do obce přijely vozy s nábytkem a drobnými předměty z Valtic. Vedle nich šli Petr Macháček a Josef Prnka. Jednalo se o uhřické rodáky, usazené v pohraničí. Jako mnoho dalších, byli ze svých domovů vyhnáni."

Události měly rychlý spád. Ve čtvrtek 29. září 1938 byla v Mnichově podepsána dohoda o odstoupení pohraničního území českých zemí Německu. Dokument signovali kancléř Adolf Hitler, za Itálii vůdce Benito Mussolini (1883-1945), dále ministři zahraničí Francie i Anglie, Édoarward Daladier (1884-1970) a Newille Chamberian (1869-1940). Krátce nato 5. října 1938 odstoupil prezident Edvard Beneš (1884-1948), aby 22. téhož měsíce odletěl do Anglie.

Protektorát Čechy a Morava

Za prezidenta okleštěné republiky

byl 30. listopadu 1938 zvolen Emil Hácha (1872-1945). V úterý 14. března 1939 odjel do Berlína; vláda v čele s Rudolfem Beranem (1887-1954) se v případě potřeby shodla na demisi. Jednání prezidenta Háchy a ministra zahraničí Františkem Chvalkovským (1885-1944) s Adolfem Hitlerem bylo dramatické. Během něho říšský kancléř ultimativně oznámil obsazení českých zemí německými vojsky. Mělo začít v 6 hodin ráno 15. března 1939. Hácha se pod tlakem diktátu podvolil; vláda telefonicky vyslovila s kapitulací souhlas.

Tak ve středu 15. března 1939 ráno obecní strážník v Uhřicích František Klečka vyhubnoval, že začalo obsazování republiky. Výkonnou moc na Moravě převzal generál Wilhelm List (1880-1970), civilní správu pak Josef Bürckel (1895-?). Bubeník Klečka oznámil zákaz veřejných shromáždění, schůzí a policejní hodinu. Začínala v 21 hodin.

V obci se sepisovaly a poté odevzdávaly zbraně. Bylo jich napočteno patnáct. Proběhla též výměna peněz. Za deset korun lidé dostali jednu marku. Armáda byla rozpuštěna. Už zhruba za půl roku - od soboty 23. září 1939 - byly zavedeny lístky na potraviny, tuky a mýdlo. Látky se začaly prodávat na tzv. body. Zároveň lidé museli ohlašovat domácí porážky vepřů; z každého centu zabitého prasete bylo nutno odevzdat čtyři kilo-

(zu)

Bolkonskij byl prý Tiesenhausen

Postavu Andreje Bolkonského z románu Lva Nikolajeviče Tolstého (1828-1910) Vojna a mír, mnozí ztotožňují z křidelním pobočníkem cara Alexandra I. (1777-1825) hrabětem Ferdinandem Tiesenhausenem (1782-1805). Ten byl dočasně pohřben v osadě Silničná, v zahradě domu u silnice z Brna do Hodonína. Patřil zřejmě k jedněm z nejvyšších činitelů ruské armády. Byl patrně zetěm maršála Michaila Kutuzova (1745-1813). Při francouzském útoku prý chtěl povzbudit ustupující vojáky, proto sebral ze země prapor jednoho z ruských pluků; vrhl se s ním proti Napoleonovým šikům.

(bí)

ÚDĚL A OSUDY smrtelně raněného pobočníka cara Alexandra Ferdinanda Tiesenhausena, popsal v epopeji Vojna a mír L. N. Tolstoj; postavu ztotožnil s knížetem Bolkonským. V domě, před nímž stojí památník, připomínající Tiesenhausenův dočasný hrob na Silničné, obýval Milan Drápal (1931-2006); jeho rodina i on sám se vždy považovali za obyvatele Uhřic. Ve stavení žije jeho manželka.

Foto: LUKÁŠ TESAŘÍK

Stáj Žabák se specializuje na zápřahové koně

Jako jediná na Slovácku a jedna z mála v ČR, se stáj Žabák v Uhřicích specializuje na výcvik zápřahových, tedy tzv. kočárových koní. V tom tkví její jedinečnost.

Spočívá též v soustředění vzácných plemen z různých zemí. Např. ze Slovenska, Rakouska, Nizozemska i z ČR. Výchova tažného koně v ní trvá od dvou do 10 měsíců; doba je odvislá od využití a má vazbu na plemeno. Zvíře se přitom naučí chodit v postroji, osvojí si reakce na okolní podněty a na povely; získá vlastnosti a návyky hodnotného kočárového koně. Tak zapřažení ve voze nebo v kočáru, jezdí příští šampioni po cestách kolem Uhřic; lze je potkat na frekventované silnici i polních cestách. Někdy je hezky a pálí slunce. Jindy prší, sněží nebo štípe mráz. Výcvik ale probíhá

denně, bez ohledu na počasí. Cílem je, a tak to hodnotil vedoucí stáje Žabák Josef IŠ, vychovat zdatné jedince pro závody. Připustil, že je to časově a někdy i fyzicky náročná činnost.

Ocenila ji např. Československá asociace chovatelů fríských koní, když letos v dubnu v Uhřicích uspořádala pro 30 zájemců z Čech, Moravy i Slovenska seminář pro začínající vozataje. Cílem bylo účastníky např. naučit používat bič, dát spřežení správný postroj, zvládnout teoreticky i prakticky jízdu. Do vesnice se sjelo na 30 účastníků kurzu. První den je čekala teorie. Do kulturního domu se vešli i dva koně; nikoliv skuteční, nýbrž vyrobeni na zakázku pro potřeby kurzu. Josef IŠ představil různé druhy postrojů

KŮŇ JE UŠLECHTILÉ ZVÍŘE. Mnoha věcem se naučí. Např. pracovat na poli, táhnout vůz nebo kočár, ale též koňský fotbal, tzv. pauschaball. Bylo možné ho sledovat letos při Dni koní. Specialitou stáje Žabák jsou ale zápřahoví koně. Poté, kdy se naučí chodit v kočáře, lze je zapřahat různým způsobem. Např. tři i více za sebou. Pak je prožitek, harmonie ladnosti pohybu ušlechtilých zvířat. Prožitek je přitom odvislý od umění vozataje.

Foto: Magdalena Straková

Nedaleko Uhřic se zkušebně pěstovaly lanýže

V Přírodním parku Ždánický les, a také nedaleko Uhřic, se od roku 1913 do 50. let 20. století zkušebně pěstovaly pravé francouzské perigordské černé lanýže. Pokoušel se o to profesor Jan Macků (1881-1964).

Chutnou houbu prý vysadil ve 13 školkách a na čtyřech volných prostranstvích. Vše na ploše asi 160 arů. Tak se jeho pokusná pole objevila nedaleko Uhřic, Věteřova nebo Bošovic. Studium pěstování lanýžů v zemi jejich původu, se dopracoval k poznání: Podnebí vinné révy, bylo údajně vhodné též pro tuto houbu s podzemními plodnicemi. Z Francie Macků nechal přivést doubky, vhodné pro její růst; vysadil též dub šipák z Bílých Karpat. Po více než čtyřech

desítkách let (1957) ale prohlásil pokusy s adaptací lanýžů ve Ždánických lesích za negativní. Nicméně, ze stanoviska, že podnebí, kde jsou vinice, je pro tyto houby vhodné, prý neslevil. Určitě též proto, neboť pro lesy kolem Ždánic, a to zdůraznilo několik mykologických odborníků, jsou charakteristické teplomilné houby. Představuje je především mochomůrka císařská, hlíva olivová a hříby; Fechtnerův, nachový, královský a moravský. Poslední jmenovaný druh v lesích kolem Žarošic v roce 1947 objevil a jako odrůdu popsal mykolog Václav Vacek (1895-1951). Uvedené houby jsou chráněny. Ve Ždánickém lese je to ale celkem 46 druhů; z nich 27 sort patří do skupiny kriticky ohrožených.

Ve 30. letech 20. století např. mykolog Vacek zkoumal světélkování lupenů hlívy olivové. Nebyl si totiž jist jejím správným určením. Vzácná houba, původem z jižní Evropy, vyrůstala ze zetlelých dubových pařezů; v její původní vlasti bylo substrátem dřevo olivy. Vacek se proto vypravil v noci do lokality, kde rostla. Cílem bylo zjistit, zda se houba v podmínkách střední Evropy chová jako v místech vzniku. Bylo konstatováno, že nikoliv; hlíva ve Ždánickém lese nefluoreskovala. Významný mykologický výzkum v tomto území uskutečnil v 60. a na začátku 70. let 20. století také botanik František Šmarda (1902-1976). Po pětiletém studiu na stálých plochách, např. nedaleko Zdravé Vody v nadmořské výšce 350 metrů, stanovil společenstva

hub vůči dubu zimnímu. V dalším prostoru ve výšce 390 m. n. m., blízko Skalky nad Uhřicemi, určil výskyt v teplomilné variantě, a to v návaznosti na dubo-habrový porost. Po mykologické stránce lze přírodní park zařadit do podoblasti středomořského horského lesa, tzv. karpatské větve. Celek je tak jedním z nejbohatších na teplomilné houby na Moravě; během let se proto stal důležitý pro jejich studium.

Letošní houbařská sezóna se v létě příliš nevydařila. Déšť zřejmě nestačil dostatečně zamokřit les; voda se tak nedostala k podhoubí.

(bí)

Zpravodaj Uhřic 3/2008

0 prohraném životě vypověděl poslední dopis

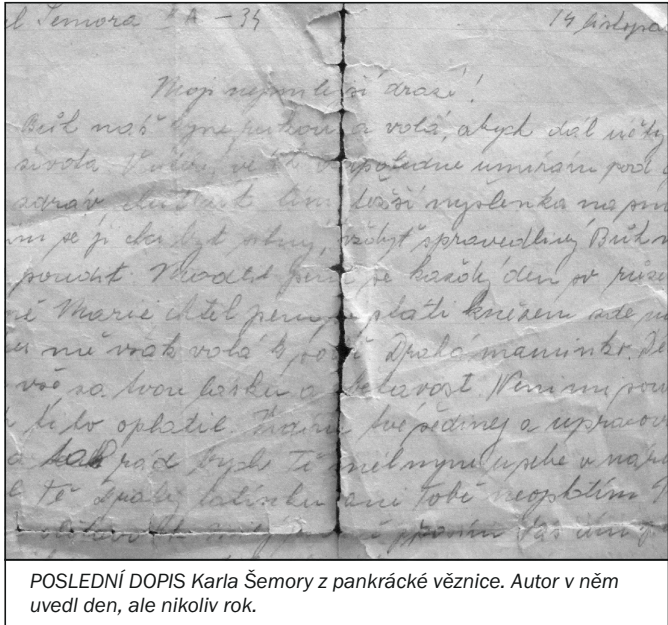
Výpovědi o prohraném zápase o život, je dopis napsaný před smrtí pod gilotinou. Byl znovu objeven po 64 letech. Poslal ho Karel Šemora (1921-1944) z věznice v Praze na Pankráci rodičům do Násedlovic. Řízením osudu se dostal do Uhřic. Je to významný dokument, zobrazující dobu z konce protektorátu. I po letech ale poučný, neboť je svědectvím o tragédii čtyř nevinných mladých mužů ze Ždánicka.

Drama se pro ně začalo odvíjet v sobotu 23. září 1944 v okolí Bílé na Valašsku. Na moravsko-slovenské hranici. Tento prostor si vybrali čtyři mladí muži pro ilegální přechod na Slovensko, kde se chtěli zapojit do povstání proti Němcům. Ve skupině byli automechanik Ladislav Dvořák (1923-1944) a řeznický pomocník Jaroslav Ledvína (1923-1944). Oba ze Ždánic. Dále pak zemědělský dělník František Dobeš (1920-1944) a student Karel Šemora z Násedlovic. Vlákem přes Frýdlant nad Ostravicí se dostali do Bílé. Z obce, skládající se z mnoha samot, sahajících až k hraniční čáře, to bylo na Slovensko necelých pět kilometrů. Přejít pomyslnou

čáru, oddělující obě země, se proto jevilo snadné. Pak ale narazili na německou pohraniční policii. Tvrdili, že jsou na výletě a zabloudili. Muži v zelených uniformách je ale zadrželi. Museli s nimi zpět do Bílé. Celou cestu na ně vojáci řvali a mřili samopaly; nechyběly ani facky a kopance. Na služebně byli vyslýcháni. Na závěr jim sdělili, že je čeká poprava, a to na základě nařízení o testu smrti za nedovolené překročení hranic se

Slovenskem; drastickou vyhlášku vydal 15. září 1944 K. H. Frank (1898-1946).

Byli převezeni do Prahy, kde jim byl oznámen termín exekuce. Ten den měli možnost poslat dopis. Napsal ho též Karel Šemora. List zřejmě jeho rodiče v Násedlovicích dostali. Způsobil jim nesmírnou bolest. Možná proto ho dali přečíst přízni v Uhřicích. Pak se na něj zapomnělo, původní adresáti

POSLEDNÍ DOPIS Karla Šemory z pankrácké věznice. Autor v něm uvedl den, ale nikoliv rok.

zřejmě zemřeli. Tak se dostal mezi další papíry rodiny Tesaříkových. Když Václav (1957) po smrti matky dělal mezi dokumenty pořádek, písemnost málem vyhodil. Až v poslední chvíli si uvědomil její závažnost. V dopise ale chyběl rok, kdy byl napsán; obsahoval pouze den, tedy 14. listopad. Jak vyplynulo z textu, bylo to úterý. Na základě toho, bylo možné zjistit další náležitosti. Dokument tak získal ukotvení a podobu. Odesílatel Karel Šemora v posledních hodinách života psal: "V úterý, ve tři odpoledne, umírám pod gilotinou. Jsem zdravý a mám chuť žít. Tím těžší je myšlenka na smrt. Nebojím se jí ale. Chci být silný neboť spravedlivý Bůh mě bude soudit. Chtěl jsem se zde na světě stát knězem. Kristus mě však volá k sobě. Drahá maminko, děkuji Ti za všechno. Za Tvou lásku a obětavost..."

Zprávu o smrti čtyř mladých lidí ze Ždánicka, popravených s Josefem Tománkem z Ratiboře 14. listopadu 1944, vydala ČTK; byla vylepována na nárožích v celém protektorátě jako plakát.

OLDŘICH BÍLOVSKÝ

Soustředění mladých hasičů bylo letos úspěšné

Zřejmě poslední, ale pro uhřické mladé hasiče nejúspěšnější soustředění, se od 1. do 8. srpna uskutečnilo opět v Celné-Těcho-nině v Orlických horách. Zúčastnili se též chlapci a děvčata z Dambořic, Žarošic a Násedlovic. Dohromady tedy 90 mladých hasičů; z Uhřic pak 25.

Během týdne byla věnována pozornost především nácviku hasičských disciplín. Kromě toho účastníci navštívili též koupaliště v Letohradě a muzeum mučičích nástrojů v Moravské Třebové. Mučírna je největší, co do počtu replik dobových mučičích nástrojů v ČR. Byla umístěna v tajemném prostředí původního gotického sklepení. Lze tak zhlédnout nejružnější a snad i nejhrůznější mučičí nástroje. Např. stoličku pro čarodějnice, skřípec, španělské boty, drtič kloubů, paleč-nici, klec pro odsouzené i vězeňské

kobky. Hrůzostrašnou podívanou doprovázely zvukové efekty a samo-zřejmě výklad o vývoji tortury.

Na závěr se konaly závody v do-budovaném hasičském areálu v nedalekém Mladkově. Mladí hasiči z Uhřic v nich uspěli. Zvítězili v kategorii mladších i starších žáků a dorostenců. Velkou pochvalu zaslouží starší žáci v čele s obětavým velitelem Lukášem Šmerdou, který vždy dokázal své mužstvo povzbudit k takovým výkonům, že vyhráli všechny štafety, závod požárnícké všestrannosti i požární útok. S velkým náskokem tak obhájili loňské vítězství. Potvrdili tak roli favoritů. Za nimi skončili starší žáci z Dambořic, Žarošic a Násedlovic. Součástí byly též různé hry, táboráky a diskotéka. Všichni si tak odnesli hluboké zážitky a také tričko letního hasičského soustře-

dění; věnoval je sponzor, výrobce a dodavatel stavební chemie firma

SIGA.

Text a foto LUKÁŠ TESAŘÍK

UHŘIČTÍ STARŠÍ žáci v závodů požární všestrannosti na letním soustředění v Orlických horách zvítězili. Součástí je též střelba ze vzduchovky.

Také letos ve škole proběhnou barevné dny

Každý měsíc bude v Základní škole (ZŠ) v Uhřících probíhat tzv. barevný den. V září se např. uskutečnil zelený. Podmínkou je, aby si děti v určený den oblekly alespoň jednu věc v dané barvě.

Kromě toho je v tento den pro žáky připravena jiná forma výuky. Např. různé hry, kvízy, výtvarné a sportovní akce. Dny se konají vždy první pátek v měsíci. Tak 3. října bude hnědý, 7. listopadu červený a 5. prosince fialový. Vedení školy přivítá, pokud přijdou i rodiče a veřejnost. V září a v říjnu proběhne sběr papíru; další bude opět na jaře. Děti sbírají též

pomerančovou kůru a zátky z PET lahví. Přípravuje se drakiáda, výstavka výrobků z přírodních materiálů před školou a lampionový průvod. Děti navštíví divadla v Brně. Na konci roku vystoupí na setkání seniorů, před školou zazpívají vánoční písně. Kromě toho se počítá s dalšími sportovními a kulturními akcemi.

Mateřskou školu (MŠ) navštěvuje 25 dětí. Starají se o ně učitelky Ivana Tlapáková a Petra Bajerová. Provoz MŠ je beze změny - ve všední den od 6.30 do 15.45 hodin. Ředitelství

VE ŠKOLE PROBÍHAJÍ tzv. barevné dny. V určené datum je povinností dětí si obléci alespoň jednu část oblečení v určené barvě. Také vyučování se uskutečňuje netradičními metodami. Např. prostřednictvím kvízů a her.

školy požádalo obec o výjimku z počtu dětí. Požadavku bylo vyhověno; všechny přihlášené děti tak byly přijaty.

V družině působí vychovatelka Naděžda Vodličková. K jedné změně došlo mezi provozními zaměstnanci. O úklid a provoz budovy se stará školnice Marcela Šmerdová. Vedoucí jídelny je Eva Malíková. Jako kuchařky působí Jarmila Černá a nová síla Věra Burýšková.

Za nutné ředitelství školy považuje

NA ZAHÁJENÍ nového školního roku se těšili především žáci prvního ročníku, se kterými přišli i jejich rodiče. Čeká je mnoho změn, hlavně pak načerpají postupně nové poznatky.

Foto na straně LUKÁŠ TESAŘÍK

Záhadné podzemní chodby, nazývané lidmi lochy

Podzemní chodby, nazývané lidmi lochy, byly a zůstaly záhadné. Nepodařilo se zjistit, jaký účel plnily, kdo je vyhloubil, komu a kdy sloužily. Zřejmě se to už nepodaří, protože tyto prostory pod povrchem země, většinou vzaly za své. Jejich torza ale kronikáři v 19. století stačili popsat.

Patřil mezi ně též uhřický kantor Metoděj Čičatka (1874-1959); v Pamětní knize obce se o nich zmínil i Martin Jandl (1826-1897). Podrobně je ale vylíčil Jakub Vrbas (1858-1952). Jak uvedl, v roce 1888 byla v katastru Ždánic náhodně v hloubce asi čtyři metry otevřena okrouhlá díra o průměru 75 centimetrů. Vedla do rozsáhlejšího prostoru. Ten byl asi dva metry vysoký, tři dlouhý a dva široký. Z něho směřovala dva metry dlouhá, tři čtvrtě metru široká a metr vysoká chodba. Ústila opět ve větší

prohlubni. Z ní pak na sever odbočovala další. Kromě toho na jih vedla díra asi čtyři metry dlouhá a 40 centimetrů vysoká. Chodby prý byly vykrouženy ze žluté a písčité půdě, a to ostrým kovovým předmětem. Tvořily údajně promyšlený a plánovitě pojatý systém; jako úkryt byly naprosto bezpečné. Podle archeologa JUDr. Martina Kříže (1864-1916) se nejspíše jednalo o skryše a útočiště před nájezdy válečníků na začátku tohoto letopočtu. Podzemní labyrint se údajně vyskytoval v Archlebově, Dambořicích, Dražůvkách, Nenkovicích, Žarošicích i v Uhřicích. Chodby, a tak je situoval Kříž, byly vyhloubeny v polích, na návších, nezřídka pod domy, ve studních nebo ústily do sklepů.

Na začátku našeho letopočtu (n. l.) přitom Moravu osídlili Markomané; nejpozději v 5. století se

z území stáhli. Např. v trati zvané Klášov na Žarošicku, na základě poznámky Františka Palackého (1798-1876), žila kolem roku 370 n. l. markomanská královna Fritigilda. Zasadila se údajně, aby z místa, kde později stála tzv. rezidence a kostel P. Marie pod osadou Silničná, vedly podzemní chodby do Uhřic a do Žarošic. Jejich existenci potvrdil řídící učitel a pozdější starosta v Žarošicích Josef Vlasák (1902-1974). Podle něho chodba od Silničné vedla k části zv. Šibrov; ústila prý ve sklepe jednoho z domů. Podle kronikáře Uhřic Martina Jandla byly chodby zaznamenány na pahorku nad obcí, zvaném Hradisko. Jak poznamenal, ještě na sklonku 19. století se při polních pracích půda v tomto území propadala. Čičatka záhadné lochy situoval do polní trati Čtvrtě pod Paní horou a k Žarošicím. Z infor-

mací ale nelze vyvodit, stav a rozměry; o využití je možné jen spekulovat. Někteří badatelé, např. František Kissling, tak přišli se zajímavou teorií: prostory pod zemí patrně vyhloubili a využívali báječní, neznámí lidé trpasličího vzrůstu. Takový výklad umocnily pověsti o divoženkách. Ty prý z tzv. lochů vycházely. Popsal je např. Metoděj Čičatka; jeho charakteristika se shodovala s Vrbasovou. Nosily údajně reznou sukni a na hlavě plachetku. Byly plaché a lidem nikdy neublížily. Dochovaly se o nich četné legendy. Jedna pojednávala o koláči, věnovaném pacholkovi za to, že divožence opravil lopatu. Pokud se prý jídla kousek nechal, přes noc koláč takřikajíc dorostl. Jednou ale zbytek snědla kočka. Tak bylo po zázraku.

(red)

Aquapark letos navštívilo skoro 2500 osob

Od 15. srpna do středy 10. září navštívilo aquapark téměř 2500 lidí. Koupalo se už v pátek 15. srpna, před zahájením provozu. Na vstupném bylo za tu dobu vybráno 77 820 korun. Největší zájem projeвили dospělí; za 26 dnů 1000 lidí. Děti bylo celkem 912. V průměru za den přišlo 110 osob; co do počtu koupajících, sešlo se nejvíce přes 400 lidí.

Největší investice v historii obce má tak za sebou prověřovací provoz. Objevily se při něm drobné závady. Byly okamžitě odstraněny. V příštím roce začne natvrdo koupací sezóna. Nasazené vstupné pro dospělé 40 Kč, děti a invalidé 30 korun, děti do šesti let zdarma, se osvědčilo. Jako prozíravé se ukázala jednotná cena po 16. hodině, za osobu 20 korun. Mimochodem, této slevy letos využilo přes 500 dospělých i dětí.

Plavčíci Petr Valíhrach, Hana Ber-

LAMINÁTOVOU DRÁHU, zv. tobogán, si návštěvníci aquaparku oblíbili. Je bezpečná, protože základ tvoří ocelová konstrukce. Atrakce zřejmě patří k nejoblíbenějším.

ková, Hana Mokrá a Jan Strmiska si vedli dobře. Také vzorky vody, zasílané týdně na hygienickou stanici, byly v pořádku. Čistotu je přitom nutno kontrolovat každé čtyři hodiny; pokud by limity nebyly v normě, je třeba okamžitě sjednat nápravu.

Aquapark má deset atrakcí: Tobogan, skluzavku, vodní hřib, masážní lavice, trysky a lůžka. Dále pak chrliče a vodní clonu. Zbývající lákadla jsou v dětském bazénu. Hlavní nádrž nepravidelného tvaru má rozměry 25 x 32 metrů. Jsou v ní též plavecké dráhy 25 metrů. V rekreační části se nacházejí dva zálivy; vodní plocha převyšuje 550 čtverečních metrů. Kromě toho je k dispozici dětské koupaliště o půdorysu 5 x 8,4 metrů. Není bez zajímavostí, že do hlavní nádrže se vejde kolem 650

kubiků a do dětského asi pět kubiků vody. Ta se mimochodem bere z vodovodního řádu.

Základem celého zařízení je provozní objekt. Zajišťuje zázemí pro aquapark, případně zájmové a další akce. V budově je bufet, pokladna, dále pak sprchy, WC a převlékací boxy. Areál byl vybaven zvedacím zařízením pro přístup imobilních osob do bazénu.

Aquapark představuje značnou investici. Pro obec ale významnou. Posílí její rekreační charakter. Ostatně tradice koupaliště v Uhřicích sahá do 18. a 19. století. Tzv. Koupelna byla v lese, za trati nazývanou Pastvíska. V 30. letech 20. století pak byla vyhloubena nádrž a v 60. letech na stejném místě vybudováno svépomocí koupaliště. V tomto prostoru stojí v současnosti i aquapark.

REDAKCE

AQUAPARK JE VYBAVEN dvěma bazény s objemem vody přes 650 kubiků vody. Velký bazén má dva zálivy a plaveckou dráhu.

Foto: LUKÁŠ TESAŘÍK

Osmička v datu na konci byla asi trati osudová

Osmička v datu na konci byla pro trať z Čejče do Ždánic osudová. Provoz nákladních vlaků byl na ni zahájen 15. září 1908; osobní chodby do Uhřic a do Žarošic. Jejich existenci potvrdil řídící učitel a pozdější starosta v Žarošicích Josef Vlasák (1902-1974). Podle něho chodba od Silničné vedla k části zv. Šibrov; ústila prý ve sklepe jednoho z domů. Podle kronikáře Uhřic Martina Jandla byly chodby zaznamenány na pahorku nad obcí, zvaném Hradisko. Jak poznamenal, ještě na sklonku 19. století se při polních pracích půda v tomto území propadala. Čičatka záhadné lochy situoval do polní trati Čtvrtě pod Paní horou a k Žarošicím. Z infor-

mací ale nelze vyvodit, stav a rozměry; o využití je možné jen spekulovat. Někteří badatelé, např. František Kissling, tak přišli se zajímavou teorií: prostory pod zemí patrně vyhloubili a využívali báječní, neznámí lidé trpasličího vzrůstu. Takový výklad umocnily pověsti o divoženkách. Ty prý z tzv. lochů vycházely. Popsal je např. Metoděj Čičatka; jeho charakteristika se shodovala s Vrbasovou. Nosily údajně reznou sukni a na hlavě plachetku. Byly plaché a lidem nikdy neublížily. Dochovaly se o nich četné legendy. Jedna pojednávala o koláči, věnovaném pacholkovi za to, že divožence opravil lopatu. Pokud se prý jídla kousek nechal, přes noc koláč takřikajíc dorostl. Jednou ale zbytek snědla kočka. Tak bylo po zázraku.

V prosinci 1999 byly pro Vrbasovo muzeum vybrány zajímavé železniční artefakty. Až do roku 2002 jezdil po trase jeden nákladní vlak denně. Poté, kdy Šroubárny Ždánice zrušily s ČD dohodu o přepravě, přestala být provozována jakákoliv

doprava. Cisternové vagóny vozily pouze ropu z nádraží Uhřice u Kyjova. Největší objem byl v letech 2002 a 2003; na tuto část trati bylo nasazeno až sedm párů vlaků. Jezdily i v noci a o víkendech. Po napojení vrtů na nový mezikád a odtud na ropovod, už v listopadu 2003, nakládká poklesla; vlaky příjížděly nejdříve třikrát a potom jednou týdně. V roce 2006 byl zaznamenán výrazný pokles; měsíčně mělo z Uhřic u Kyjova odjet asi 20 vagónů. Poslední cisternové vlaky vyjely v březnu 2006.

Kromě nich vyjížděly v září 2003 a v říjnu 2004 pouze historické a zvláštní vlaky. Sporadicky se trať využívala i v roce 2005. V sobotu 14. října 2006 dojel do Ždánic v poledne poslední vlak z Čejče. Od 3. listopa-

du toho roku byla regionální dráha Čejč-Ždánice v úseku z koncové stanice po bývalé nádraží Uhřice

u Kyjova, zrušena. Definitivní likvidace na sebe zřejmě nenechá dlouhou čekat.

(red)

ZŘEJMĚ POSLEDNÍ VLAK projel po trati Čejč-Ždánice, ke stému výročí zahájení provozu, v sobotu 19. září 2008.

Foto: Zdeněk Knesl